

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย โดยมุ่งศึกษาสภาพและปัญหาการจัดหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในส่วนที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษา ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี สำหรับขั้นตอนในการวิจัยได้ดำเนินการดังรายละเอียดต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพ การจัดหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ในส่วนที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษา ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี
2. เพื่อศึกษาปัญหา การจัดหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ในส่วนที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษา ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี

ประชากรและผู้ให้ข้อมูล

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ประจำปีการศึกษา 2536 จำนวน 336 โรงเรียน ซึ่งมีผู้ให้ข้อมูล คือ

1. ผู้บริหาร จำนวน 336 คน
  2. ครูผู้สอน จำนวน 1,162 คน
- รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 1,498 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ สถานภาพของผู้ตอบ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) และปลายเปิด (Open-ended)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ สภาพการจัดหลักสูตร กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในส่วนที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษา ซึ่งประกอบด้วย การเตรียมการจัด การดำเนินการจัดและการติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) และแบบปลายเปิด (Open-ended)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ปัญหาการจัดหลักสูตรกลุ่ม สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในส่วนที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษา ซึ่งประกอบด้วย การเตรียมการจัด การดำเนินการจัดและการติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) มาตรฐานประมาณค่าแบบกราฟ (Graphic-rating-scale) และแบบปลายเปิด (Open-ended) โดยกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนในแต่ละข้อคำถาม ดังนี้

ระดับคะแนน	4	หมายถึง	ข้อความที่กำหนดให้เป็นปัญหามากที่สุด
ระดับคะแนน	3	หมายถึง	ข้อความที่กำหนดให้เป็นปัญหามาก
ระดับคะแนน	2	หมายถึง	ข้อความที่กำหนดให้เป็นปัญหาน้อย
ระดับคะแนน	1	หมายถึง	ข้อความที่กำหนดให้เป็นปัญหาน้อยที่สุด

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ถือตามหลักเกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	3.50 - 4.00	หมายถึง	มีปัญหามากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.50 - 3.49	หมายถึง	มีปัญหามาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.50 - 2.49	หมายถึง	มีปัญหาน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00 - 1.49	หมายถึง	มีปัญหาน้อยที่สุด

ฉบับที่ 2 เป็นแบบสอบถามครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) และแบบปลายเปิด (Open-ended)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ สภาพการจัดหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ในส่วนที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษา ซึ่งประกอบด้วย การเตรียมการจัด การดำเนินการจัดและการติดตามประเมินการจัดหลักสูตร มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) และแบบปลายเปิด (Open-end)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ปัญหาการจัดหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในส่วนที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษา ซึ่งประกอบด้วย การเตรียมการจัด การดำเนินการจัดและการติดตามประเมินผลการจัดหลักสูตร มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าแบบกราฟ (Graphic-rating-scale) และแบบปลายเปิด (Open-ended) โดยกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนในแต่ละข้อคำถาม ดังนี้

ระดับคะแนน	4	หมายถึง	ข้อความที่กำหนดให้เป็นปัญหามากที่สุด
ระดับคะแนน	3	หมายถึง	ข้อความที่กำหนดให้เป็นปัญหามาก
ระดับคะแนน	2	หมายถึง	ข้อความที่กำหนดให้เป็นปัญหาน้อย
ระดับคะแนน	1	หมายถึง	ข้อความที่กำหนดให้เป็นปัญหาน้อยที่สุด

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ถือตามหลักเกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	3.50 - 4.00	หมายถึง	มีปัญหามากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.50 - 3.49	หมายถึง	มีปัญหามาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.50 - 2.49	หมายถึง	มีปัญหาน้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00 - 1.49	หมายถึง	มีปัญหาน้อยที่สุด

แบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับ จะมีโครงสร้างเหมือนกัน แต่จะแตกต่างกันตามประเด็นรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับตำแหน่งของผู้ให้ข้อมูล ดังรายละเอียดที่แนบท้ายไว้ในภาคผนวก

2. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

เพื่อให้ได้ขอบเขตของการวิจัยที่ครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ของการวิจัย ผู้วิจัยกำหนดการสร้างเครื่องมือวิจัย ดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรและคู่มือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) เอกสารอื่น ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมทั้งสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูผู้สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3 ในโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อกำหนดกรอบเครื่องมือ

1.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประมวล กำหนดโครงสร้างของเครื่องมือ โดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1.3 สร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม 2 ฉบับ ตามขอบข่ายและเนื้อหาที่กำหนด โดยครอบคลุมกรอบความคิดและขอบข่ายของการวิจัย

1.4 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบเพื่อให้ข้อเสนอแนะ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

1.5 นำแบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับ เสนอผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงในเนื้อหาและความถูกต้องของภาษาที่ใช้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

1.6 นำแบบสอบถามที่แก้ไข ปรับปรุงเสร็จเรียบร้อยแล้ว ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อความสมบูรณ์ของเครื่องมือในการวิจัย

1.7 จัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการ เก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้วางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี เพื่อขอให้ผู้อำนวยการประถมศึกษาออกหนังสือ นำส่งแบบสอบถามไปยังหัวหน้าการการประถมศึกษาอำเภอ / กิ่งอำเภอ
2. หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ / กิ่งอำเภอ ออกหนังสือ นำส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนที่เป็นประชากรในการวิจัย โดยให้ศึกษานิเทศก์อำเภอ / กิ่งอำเภอ ช่วยส่งและเก็บรวบรวมแบบสอบถาม
3. ผู้วิจัยไปขอรับคืนแบบสอบถามด้วยตนเอง

ตารางที่ 1 จำนวนและค่าร้อยละของแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืน

ประชากร	จำนวนที่ส่งไป	จำนวนที่ได้รับคืน	ร้อยละ
ผู้บริหาร	336	301	89.58
ครูผู้สอน	1,162	1,024	88.12
รวม	1,498	1,325	88.45

แบบสอบถามส่งไปทั้งหมดจำนวน 1,498 ฉบับ ได้รับคืน 1,325 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 88.45 จำนวนที่เป็นแบบสอบถามของผู้บริหารส่งไป 336 ฉบับ ได้รับคืน 301 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 89.58 ครูผู้สอนส่งไป 1,162 ฉบับ ได้รับคืน 1,024 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.12 ดังรายละเอียดที่เสนอในตารางที่ 1

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS-X (Statistical Package for the Social Science - X) ของสถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ และนำเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย
2. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัดหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมศึกษา ตามหลักสูตร พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) วิเคราะห์ด้วยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ และนำเสนอเป็นตารางพร้อมทั้งประกอบคำบรรยาย
3. ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการจัดหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมศึกษา ตามหลักสูตร พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความสำคัญของปัญหาในแต่ละข้อ โดยแยกตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน และนำเสนอเป็นตารางพร้อมทั้งประกอบคำบรรยาย